

Djurens Rätts politiska prioriteringar

– För ett djurvänligare Sverige och EU

Djurens Rätt arbetar för att göra skillnad för de djur som är flest och har det sämst. Det har vi gjort sedan 1882. Med målinriktade kampanjer, företagssamarbeten och politiskt påverkansarbete är vi en av världens ledande djurrätts- och djurskyddsorganisationer, med omkring 50 000 medlemmar i Sverige.

Vi strävar efter en värld där djur respekteras som kännande individer med rätt till sina egna liv. Då lidandet djur utsätts för inte hindras av nationsgränser, arbetar vi både lokalt och globalt för att göra största möjliga skillnad för djuren. I internationella sammanhang går vi under namnet Project 1882. Djurens Rätt samarbetar med systerorganisationer, forskare, företag, myndigheter och aktörer i det civila samhället.

Våra uppdragsgivare är kycklingarna, hönorna, fiskarna, korna, grisarna och de andra djuren som är i behov av vår hjälp – vi finns för att ge dem en röst och försvara deras rättigheter.

Vi står alltid på djurens sida.

1. Fasa ut turbokyklingarna

Djurens Rätt vill att svensk kycklingproduktion ställer om från de snabbväxande hybriderna turbokyklingar till mer långsamväxande och hälsosamma raser. Detta kan åstadkommas genom att inkludera en utfasning av turbokyklingar utifrån djurskyddslagens skrivningar om avel, på samma sätt som redan gjorts med de kraftigt musklade nötdjuren av rasen belgisk blå. Samtidigt behöver djurskyddslagens skrivning om rätt till att bete sig naturligt tydliggöras för kycklingar genom krav på artspecifik inredning och minskad trängsel.

Ungefär 98 procent av alla kycklingar som föds upp i Sveriges djurfabriker är turbokyklingar. De är dömda till ett liv av lidande där de tvingas att växa så snabbt att de får ont och svårt att röra sig, samt får fler sjukdomar och högre dödlighet. Under deras 35 dagar i livet förväntas de växa från 40 gram till två kilo, och utrymmet de har att växa på är mindre än ett A4-papper per kyckling. Kycklingar är de landlevande djur som är flest och har det sämst.

Skandalerna inom kycklingindustrin uppdagas med jämna mellanrum och rör allt från hur kycklingarna föds upp, transporteras och slaktas, till hur smitta sprids på anläggningarna och hur avelsdjuren tvingas till svält för att inte växa för snabbt. Uppfödningen av turbokyklingar är inte förenlig med djurskyddslagen och är ett systematiskt djurplågeri.

Sverige har mycket att lära från sina grannländer. Norge har en betydligt högre andel hälsosamma raser, och Danmark har beslutat att den statliga upphandlingen av turbokyklingar ska fasa ut samtidigt som man ska verka för ett förbud på EU-nivå.

2. Stoppa burarna

Djurens Rätt arbetar för att Sverige ska uppdatera lagstiftningen för att fasa ut burhållningen av hönor. För att ge branschen en möjlighet att ställa om sin produktion till frigående system föreslår vi en avvecklingsperiod på ett år. Burhållningen har stora djurvälferdsbrister och skadar Sveriges anseende på djurskyddsområdet.

Sedan 1980-talet har andelen hönor som hålls i burar minskat från 80 % till omkring 2 %. Det är ett resultat av Djurens Rätts arbete med konsumentupplysning, aktiva konsumentval och att vi bett företag att fasa ut burägg. Men hundratusentals hönor hålls fortfarande i burar i svenska äggfabriker. I burarna kan hönorna inte utföra naturliga beteenden som att sträcka på vingarna, picka, sandbada eller dra sig undan för att kunna lägga sina ägg i fred. Buräggen som fortfarande produceras göms i färdigmat, mediciner och exporteras som äggpulver till andra länder. Svenska konsumenter väljer bort burägg om de kan. Det är politikens ansvar att ta ställning i frågan för att de sista buräggen ska fhasas ut.

I linje med det framgångsrika europeiska medborgarinitiativet End the Cage Age väntas en utfasning av burarna inom EU:s livsmedelssystem. Genom att avveckla burarna kan Sverige visa vägen för övriga EU-länder.

3. Förbud pälsdjursfarmning

Djurens Rätt arbetar för ett förbud mot pälsdjursfarmning. I djurskyddslagen som trädde i kraft 2019 förstärks djurens rätt till naturligt beteende, något som inte är förenligt med hur minkar hålls i trånga gallerburar inom den svenska pälsdjursfarmningen.

Opinionen för att genomföra en avveckling av pälsdjursindustrin i Sverige. En majoritet bland samtliga riksdagspartiers väljare vill se en avveckling, men endast tre partier har tagit tydlig ställning för detta. I EU har fler än 20 av de 27 medlemsländerna introducerat, eller närmast sig, ett förbud.

I mars 2023 avslutades det framgångsrika europeiska medborgarinitiativet Fur Free Europe som syftar till att förbjuda pälsfarmning inom EU samt handel med päls på EU:s inre marknad. Djurens Rätt står bakom initiativet och bidrog med nästan 100 000 signaturer under de drygt nio månader som insamlingen pågick. Totalt fick initiativet 1,5 miljoner underskrifter. EU-kommissionen väntas ta ställning senast mars 2026.

Med hänvisning till ett potentiellt EU-förbud avsatte regeringen 180 miljoner för frivillig avveckling av svensk minkfarmning för åren 2024 och 2025, och meddelade samtidigt att ett förbud mot pälsdjursfarmning ska utredas. Branschorganisationen Svensk Mink välkomnar avvecklingsstödet och mycket talar för att den sista minkfarmen snart kan vara stängd. Nu måste regeringen säkerställa att de beslut de fattat också verkställs. Djurens Rätt kommer hålla liv i frågan tills den sista minkfarmen är stängd och ett förbud verklighet.

4. Stoppa massdödandet av tuppkycklingar

Tuppkycklingar ses inom äggindustrin som svinn och dödas under sin första levnadsdag. I Sverige rör det sig om ungefär fem miljoner kycklingar per år, hälften av alla ägg som kläcks i industrin. Genom att könssortera äggen i ett tidigt skede skulle äggen kunna användas eller kasseras i stället.

Tuppar av värphybrid är inte tillräckligt snabbväxande och muskelsättande för köttproduktion, och kan inte lägga ägg. Eftersom de nykläckta tuppkycklingarna inte har något ekonomiskt värde för industrin, används maceration (malning), gasning eller halsdislokation (vridning av nacken), för att döda dem.

Tyskland, Frankrike, Österrike och Italien har infört lagstiftning som skyddar tuppkycklingarna från att dödas direkt efter kläckning, och i Norge har könssorterande företag börjat etablera sig.

Djurens Rätt vill att Sverige antar ett förbud mot avlivning av tuppkycklingar till förmån för tidig könssortering av ägg, främjar införandet av metoder inom tidig könssortering av ägg, samt arbetar för heltäckande lagstiftning på EU-nivå inom både avel och slakt.

5. Främja djurfri forskning

Djurens Rätt vill att Sverige investerar i djurfria forskningsmetoder och blir ledande inom Life Science. För att komma bort från omoderna och plågsamma djurförsök behövs även en handlingsplan för utfasning, och för att sprida information vill vi se en återställd finansiering av Sveriges 3R-center.

Djurfria forskningsmetoder har potential att vara effektivare och mer tillförlitliga än djurförsök. Dessutom öppnar den nya tekniken en väg bort från plågsamma försök där djur utsätts för smärta och annat lidande. Djurfria forskningsmetoder är ofta billigare att använda än djurförsök men att utveckla nya metoder kräver ekonomiska satsningar. För att utveckla Sverige som forskningsnation vill vi att de 15 miljoner som i dagsläget är öronmärkta till djurfri forskning åtminstone tiodubblas till 150 miljoner kronor.

Det behövs även en handlingsplan för att påskynda övergången till djurfria forskningsmetoder. Som ett komplement till en nationell handlingsplan bör handlingsplaner även tas fram inom respektive forskningsområde som idag använder djur i sin försöksverksamhet.

Sveriges 3R-center har sedan 2017 fungerat som ett kompetenscentrum gällande att ersätta, minska och förfina användningen av djurförsök. De har finansierats med 15 öronmärkta miljoner per år, något som försvann i budgeten för 2024 och som ledde till att nio av tolv anställda varslades. Djurens Rätt arbetar för att finansieringen av Sveriges 3R-center åtminstone ska återgå till tidigare nivå.

6. Fasa ut plågsamma bedövningsmetoder vid slakt

Djurens Rätt föreslår att det snarast införs slutdatum för användning av plågsamma bedövningsmetoder vid slakt. Det behövs också mer resurser till forskning om alternativ till den plågsamma koldioxidbedövningen av grisar och fiskar.

Grisar bedövas med koldioxidgas inför slakt. Detta eftersom gasen är billig, metoden möjliggör ett högt tempo på slakterierna, risken att grisarna återfår medvetandet är liten, och grisarna kan bedövas i grupp. Men metoden orsakar grisarna ångest, smärta och andnöd i upp till en och en halv minut innan de förlorar medvetandet. Metoden måste fasa ut, och för det behövs satsningar på forskning och utveckling av andra metoder.

Även fiskar bedövas med koldioxid inför slakt genom att vattnet koldioxidmättas. Det är fortfarande en tillåten och förekommande metod i Sverige, trots att koldioxid orsakar fiskarna starkt obehag och stress. Eftersom metoden är ineffektiv som bedövning finns det en stor risk för att fiskarna utsätts för avblodning och urtagning vid fullt medvetande. Slagbedövning och elbedövning är bättre alternativ, förutsatt att de utförs på rätt sätt och är anpassade efter art. När vattenbruksbranschen växer och allt fler fiskfabriker etableras i Sverige är det brådskande att införa bättre djurskyddslagstiftning för fiskarna.

Många kycklingar och hönor hängs upp i benen och doppas i elektrifierade vattenbad inför slakt. Det är en stressig och plågsam hantering. Det är inte ovanligt att de på grund av det höga tempot får elstötar i vingarna eller råkar skållas levande. Bedövningsmetoden bibehålls på grund av bristande intresse för att göra nya investeringar, samt tradition. Bedövning med elbad kan förbjudas med en kort avvecklingsperiod, eftersom det redan finns alternativ. Detta för att prioritera djurens sista stund i livet och undvika onödigt lidande.

7. Prioritera djurskyddet högre

Djurens Rätt vill att Sverige inrättar en djurskyddsminister och en djurskyddsmyndighet, samt att EU inrättar en djurskyddskommissionär. Djurskyddet blir idag ständigt underordnat när ansvariga samtidigt ska se till näringens ekonomiska intressen.

Att inrätta en djurskyddsminister och en expertmyndighet för djurskydd skulle spegla att en etisk hänsyn till djur är en grundläggande värdering i samhället och säkerställa att befintlig lagstiftning efterlevs. Djurens Rätt samlade inför riksdagsvalet 2022 in fler än 35 000 underskrifter som lämnades till statsministern med uppmaningen att tillsätta en djurskyddsminister.

På liknande sätt vill vi på EU-nivå se en kommissionär med djurskydd i titeln. Det skulle inte bara vara symboliskt, vilket dock inte ska underskattas, utan skulle även innebära högre status, mer resurser och bättre möjligheter till ansvarsutkrävande.

8. Främja produktion och konsumtion av växtbaserad mat

Djurens Rätt vill att Sverige sätter mål för kraftigt ökad produktion och förädling av växtbaserad mat. Målen behöver omfatta hela livsmedelskedjan och kopplas till konkreta åtgärder för genomförande.

En övergång till mer växtbaserade livsmedel är centralt för att komma närmare de globala målen. Trots det fortsätter Sverige att betala ut omfattande stödbelopp till animalieproduktion, inklusive storskalig sådan. Stöden inom livsmedelsproduktionen behöver stötta omställningen till mer växtbaserat istället för att som nu nästan uteslutande gynna djuruppfödning och foderproduktion till djur. Sverige bör också inom ramen för EU-samarbetet arbeta för likvärdiga konkurrensvillkor för produktion av växtbaserad mat som för animalieproduktion.

Mer behöver göras för att stimulera innovation i utvecklingen av växtbaserade produkter, inklusive alternativa proteiner. Investeringar inom den senare sektorn behöver uppmuntras tydligare för att gynna utveckling och innovation av nya produkter. I Sverige finns många innovativa företagare som står redo att expandera och möta efterfrågan när den globala marknaden för växtbaserad mat och dryck växer. Det är en mycket positiv utveckling för klimat, miljö, hälsa och djurvälstånd. Det innebär också nya affärsmöjligheter för svensk livsmedelsproduktion och bidrar till en levande landsbygd.

9. Minska köttkonsumtionen kraftigt till 2030

Djurens Rätt vill att Sverige antar mål om kraftigt minskad köttkonsumtion till 2030, med politiskt styrda verksamheter, inte minst kommuner, i fronten för genomförandet. När en ökad andel av maten är växtbaserad skapas också ekonomiskt utrymme att ställa högre djurskydds krav på de animaliska livsmedel som köps in. Genom högre djurskydds krav vid upphandlingar kan djurskyddet utvecklas både i Sverige och utomlands.

Att den höga köttkonsumtionen behöver minska råder det stor enighet om. Med minskad köttkonsumtion förbättras förutsättningarna för djurhållning med hög djurvälstånd, där varje djurindivid kan ges omsorg. Utöver de uppenbara djuretiska vinsterna kan minskad köttkonsumtion, och bättre djurvälstånd, också bidra till att uppfylla flera av FN:s globala hållbarhetsmål.

Minskad köttkonsumtion är ett kraftfullt verktyg för att bekämpa klimatförändringarna och minskar risken för framtida pandemier. Antibiotikaanvändning i djurindustrin globalt innebär en stor risk för antibiotikaresistens, ett av de största hoten mot den globala folkhälsan. Minskad animaliekonsumtion frigör därtill stora arealer odlingsyta, från foderproduktionen till djur, vilket skulle kunna mätta fler människor. Flertalet forskningsstudier slår fast att den höga köttkonsumtionen bidrar till ohälsa och sjukdomar som övervikt, hjärt- och kärlsjukdomar och cancer.

10. Gör EU:s nya djurskyddslagstiftning ambitiös

Djurens Rätt vill att den pågående översynen av EU:s djurskyddslagstiftning landar i ambitiös och heltäckande lagstiftning som sätter djuren i första rummet. Glappet mellan forskningen och den nuvarande lagstiftningen är stort, och förväntningarna på att översynen kan innebära stora förbättringar är därför höga.

EU-kommissionen påbörjade år 2020 en översyn av EU:s djurskyddslagstiftning som en del av strategin Jord till bord. Fyra lagstiftningspaket som täcker hela djurens livscykel skulle presenteras – hur djuren hålls, hur de transporteras, hur de slaktas och hur animaliska livsmedel märks upp i mataffärer. Lagstiftningen skulle presenteras hösten 2023 men EU-kommissionen fegade ur och lade bara fram urvattnade förslag om djurtransporter. Mycket står således på spel för miljarder djur under kommande år.

Djurens Rätt vill att svenska partier tar ställning för att den nya lagstiftningen bland annat ska innebära:

- Att burar fasas ut inom EU:s livsmedelssystem
- Att pälsdjursfarmning och handel med pälsprodukter får ett slut
- Att export av levande djur till länder utanför EU stoppas
- Att tvångsmatning förbjuds
- Att en obligatorisk djurskyddsmärkning introduceras
- Att koldioxidbedövning av grisar upphör
- Att elbadsbedövning av fåglar upphör
- Att fiskar inkluderas i lagstiftningen

Tack vare ditt stöd gör vi tillsammans skillnad för alla de djur som lider och utnyttjas i djurförsök, på pälsfarmer och i djurfabriker. Stöd arbetet för djuren genom att bli månadsgivare eller ge en gåva. →

Djurens Rätt
08-555 914 00
info@djurensratt.se
www.djurensratt.se
Plusgiro: 90 10 87-7